

AB

9 51 $\frac{17}{K,40}$

0011.0016

11
P A S S I O

DOCTORIS MARTINI
LVTHERI SECVN-
DVM MARCEL-
LVM.

DIALOGVS

KARSTHANS ET
KEGELHANS.

Hc 970 (iii)

PASSIO

DOCTORIS MARTINI

PATHEI SECVN

DVM MARCEL

LVM

6

DIALOGVS

KARSTHANS ET

KEGELHANS

L. 2, 2447

PASSIO LUTHERI.

GRESSVS est Lutherus trans flumē Rhenum cum discipulis suis. Et intrauit Vuormatiam. Vbi habebat Comititia Cæsar. Scientes autem aduenisse eum: principes sacerdotum & pharisæi: congregati sunt in atrium præsulis Mogūtinensis: qui dicitur Cayphas. Et consilium interunt cum Legisperitis: ut non seruaretur ei saluus conductus: sed eum dolo tenerent & comburerēt. Dicebant enim: hæreticus est: nō potest ei dari liber commeatus: sed debet capi & occidi: non autem diebus comitalibus: ne forte fieret tumultus in populo. Cum autem esset Lutherus in domo Comēdatariū sancti Ioannis: miserunt ad eū ministri pontificis, Caractiolus pedico & Aleāder Iudæus: qui sub osculo pacis uolebāt eū tradere. Lutherus autē sciēs omnia que uentura erāt super eum: processit & dixit: quem quæritis. Respōderunt ei: doctorem Lutherū: dixit Lutherus. Ego sum: ut autem dixit Lutherus: Ego sum

A II

RESPASSIO
quasiuerunt an uelit ire ad Caractiolū &
Aleandrum Iudæum: uel ipsi ultro ad eū
uenirent. Quibus respondit Lutherus:
Cottidie sui docēs in templis & non me
quasiuerunt. Nunc aut cum eis loqui no-
lo: quoniā per me excōmunicati sunt: nisi
uelint publica disputatione mecum cō-
certare: Hoc ut illi audierunt: abierunt re-
trorsum & ceciderunt in terram. Tūc ablit
unus de aula prætoris: q̄ dicebatur Capra
ad prīcipes sacerdotum & papistas: & ait
illis. Quid uultis mīhi dare: & ego uobis
eū tradam. Et illi constituerunt ei magnā
ducatorum summā: una cum certis mag-
nis p̄bendis: prælaturis & dignitatib⁹: p̄
suo nepote: qui & tradidit eū. Circa autē
tertiam horam accesserunt ad Lutherum:
discipuli eius dicētes. Qua hora uis pare-
mus tibi cœnam: ait Luther⁹: dicēs: quin-
ta: & fecerunt discipuli sicut cōstituit illis
Lutherus: & parauerunt cœnā: uespere au-
tem factō: discumbebat Lutherus cum di-
scipulis & amicis: & edentibus illis: dixit:
Amē dico uobis: multi sūt in hac ciuitate
qui pro pecuniā me tradituri sunt: & ue-

L V T H E R I.

strum multi scandalum in me paciemini
Scriptum est em̄: percutiam pastorem &
dispertent oues gregis: Respondens aut̄
vn̄: dixit: & si oēs in te scandalizati fue-
rint: nūq̄ tamē scandalizabitur Saxes: ait
illi Lutherus: Amen dico uobis: añ duos
dies ter me negabit: at illi dixerūt: etiā si
oportuerit nos tecum mori: nō te negabi-
mus, Lutherus autem dixit: uos eritis me-
cū in tribulationibus: sed usq̄ ad aras. Al-
tera aut̄ die circa horā quartā: eo cum di-
scipulis suis loquente. Ecce dñs de Papen-
heym uenit: cum eo turba multa cum gla-
diis & fustibus: missus a p̄tore & principi-
bus imperiū: & duxerunt Lutherū ad præ-
toriū. Et ipsi papistæ nō introierunt præ-
torium: ut Lutherus causam disputādi cū
ipsis nō haberet. Sed ut absq̄ iusta causa
cōdemnaretur. Erat etiā ibi Annas Gur-
censius Cardinalis: sed & Moguntinēsis.
Erat aut̄ Annas q̄ dederat consiliū: quia
expedit unum hominem mori pro papis-
tis: ne nequitia eorum manifestarentur:
Et ne Romana nequitia deficeret. Saxes
uero sequebat̄ tarde: & uenit in p̄torium.

P A S S I O

Et ingressus intra sedebat cū reliquis ut uideret finem. Principes autē sacerdotū & papistæ quærebant falsum testimoniū cōtra Lutherū: ut eum condemnarēt & igni traderent: & nō inuenerūt. Cum autē multī testes falsi accessissent. Nouissime autem illi duo nugigeruli: Ioānes Rabula: & Ioannes ab eck officialis Treuerēsis: & dixerūt. Hic dixit Cōciliū Cōstātiense errasse & Papam Antichristū: qui tamē peccare nō potest. Et surgens Cayphas Moguntinēsis presul: ait illi. Quid respōdes ad ea quæ isti aduersus te testificant? Adiuuro te per deum uiuum. Confitere uera esse: Lutherus autem incōsternate respondit: Tu dixisti: ueruntamen dico uobis: possum sacri Euangeliū testimonio probare quicquid a me libris æditis scriptum est. Et nisi cōnuictus sacris lris aut euidentī ratiōe: non reuocabo. Si male locutus sum: testimoniū phibeant de malo: doceā melius: paratus sum em̄ ipse libros meos igni tradere. Si autē bene: Cur me cædūt. Cur nō audiunt. Cur nō respondēt? Tunc Moguntinensis Cayphas excandescens dixit bla

L V T H E R I.

sphēault: qd ad huc egem⁹ testibus: Ecce nunc audistis blasphemiam. Quid uobis uideretur? At illi simul respondentes dixerunt. Reus est mortis: tunc expuerunt in terram & nolebāt eū amplius audire: quia sibi cōtradocere nō poterāt. Alii autē clamabant demoniū habet. Saxus autem sedebat cū aliis: & accessit ad eum presul Leodiensis & dixit: Et tu Lutheranus es? At ille negauit coram omnibus: dicēs. Nescio qd dicis. Exeunte autē illo ianuā: uidit eū Cardinalis Sedonensis & ait his q̄ erāt ibi. Et hic Lutherum nutrit in patria sua: At ille negauit corā omnibus: dicens. Nescio hominē hunc: & post pusillum accesserūt q̄ stabant & dixerūt Saxo: uere & tu Lutheranus es: Nam & uerba tua sēp te manifestāt. Tunc cepit asserere: alia semper habuisse negotia: q̄ ut hominem curasset. Et continuo factus est uespe & mane dies secundus. Et recordat⁹ est Saxus uerbi illi⁹ quod dixerat ante duos dies: ter me negabit. Et egressus foras dixit: q̄ cōtra oēm hoīem uelit eū defendere. Mane autē facto consilium inierunt omēs principes sacer-

A iiii

P A S S I O

dotū & papistæ aduersus Lutherū: ut eum
 igni traderent. Et adduxerunt eum & tra-
 diderūt Treuerensi p̄sulī. Lutherus aut̄ ste-
 tit ante p̄sidē: & interrogauit eum p̄sul: dī-
 cens. Tu es Euāgelii doctor & ueritatis?
 Et dixit Lutherus. A te met ip̄o hæc dīcis
 an Romanistæ tibi dixerunt de me? dīxit
 præsul. Nunqd̄ Romanista ego sum? ip̄si
 qui non possunt patī ueritatem Euāgelī-
 cā: & dicta Pauli: te mihi tradiderūt. qd̄
 fecisti? Lutherus sane Christiane respōdit
 Scripta mea nō sunt de hoc mūdo. sed ex
 deo. Si papistæ considerarēt euangelicā
 ueritatē & dicta Pauli: tibi per eos nō fuī-
 sem traditus. Ait Treuern̄. presul. Ergo
 doctor Euāgelicæ ueritatis: & sancti Pau-
 li es tu? Respōdit Luther⁹. Tu dīcis: Ego
 em̄ ad hoc natus sum: & in mundū ueni:
 ut uerba Euāgelii & sancti Pauli ad pri-
 stinū & uerum intellectum restaurare de-
 beam. Cum per papistas sint in eorū fauo-
 rem & utilitatē romāæ curiæ hucusq; de-
 torta: in maximum p̄iuditiū & incomodū
 Germanicæ nationis. Si enī germanica
 natio uerba mea audierit: & fuauerit: Li-

L V T H E R I.

berabit e faucibus romanistarū & curtisanorū. Et cū accusaret a principib9 sacerdotū & romanistarū: nihil nisi christiane responderebat. Tunc dixit ei Treuir, Nō uis cōmittere scripta tua Iudicio Cæsaris & pcerū? Luther9 aut ita ad oīa respōdebat ut miraret̄ vehemēter presul Treuerensis. Et dixit ad Lutherum, Quid est nequitia Romanistarū & papistarū. Et cū hoc dixisset: ex illa hora q̄rebat liberare eū. Sciebat enim q̄ p inuidiam tradiderunt eum principes sacerdotū & papistæ. Et dixit Treuir. ep̄s. Ego nullā iuenio in eo causā mortis: vultis dimittam eū. Et ipsi clamabant: nō. Si dimittit̄ iste: tota Romana curia una cū papistis & curtisanis depauperabit̄: Nō potest vltērius sustineri Trias romana. Sed ēte aut̄ p̄tore pro tribunali: uenit ad eū uxor eius: hoc est: germanica natio: dicēs: nihil tibi & Iusto illi: qm̄ hac nocte multa passa sum ppter eum. Et si comburetur: tota Germanica libertas pateret̄ propter eum. Principes aut̄ sacerdotū & papistæ suadebāt p̄tori: ut Lutherum pderet: dixit p̄tor, Quid faciā de hoīe uere

P A S S I O

christiano docente ueram doctrinā. Euā-
gelicam: uolente liberare nationē Germa-
nicam: a laqueis & retibus Romanistarū
& Curtisanorū. Dicit omnes: combura-
t. Ait praetor: quid em̄ mali fecit? At illi ma-
gis clamabant dicentes: comburatur: cō-
burat. Attende tu. Si hunc dimittis nō es
amicus romani pontificis: ip̄e tibi p̄stabit
auxiliū cōtra Galliā. Præterea legē habe-
mus & sc̄d̄m legē debet mori: quia scrip-
sit neqtias Romani Antichristi & om̄im
Curtisanorū. Dixit illis praetor. Accipite
ergo eū uos: & secundū legem uestrā cō-
burite. At illi respōderūt. Nobis in impio
Germanico non licet interficere quēq̄. Si
eū haberemus Romæ: possem⁹ est facile
intoxicare. Tunc uidēs praetor: quia nihil
p̄ficeret: sed magis tumult⁹ fieret in popu-
lo: hoc est int̄ Romanistas: q̄a magnā ex-
posuerūt pecuniā: præposituras & alias
dignitates. Accepta aqua lauit man⁹ suas
corā populo dicens: Innocens sum ego: a
sanguine uere christiani hui⁹: uos uidebi-
tis. Et respōdit uniuersus clerus: & Roma-
nistæ dicētes. Sanguis eius sup nos & cur-

L V T H E R I.

sanos nros. Tunc p̄tor tradidit eis libros
Lutheri ut cōburerētur. Sacerdotes autē
acceperūt eos. Et postq̄ abcessissent om-
nes principes & uniuersus populus a co-
miciis: construxerūt ingētem piram ante
atrium pōtificis: ubi cōbuserūt libros: &
imposuerūt sup caput Imaginis Lutheri
causā ipsius scriptam. HIC EST MAR-
TINVS LVTHERVS DOCTOR
EVANGELII: & id fecit qdā de ordie
p̄dicator & secta Bernensiu & hereticorū
Et cōbusti sunt cū eo duo alii doctores:
Hutenus & Carolstadi⁹: vnus a dextris
& alius a sinistris. Imago autē Lutheri nul-
lo mō potuit cōburi: donec milites plectē-
tes eā: Imposuerūt illā in uase piceato ubi
igne cōsumpta est: & itenues euasit fauil-
las. Comes autē quidā uisis his: quæ fiebāt
miratus est ualde: dicens, Vere christian⁹
est iste: & oīs turba quæ simul aderat: uī-
dentes ea quæ fiebant reuertebantē percu-
tientes pectora sua. Altera autem die cō-
uenerūt p̄cipes sacerdotum & pharisæi
cum romanistis ad pratoriu: dicentes: do-
mine: recordati sumus: quia seductor ille

PASSIO

dixit: se postmodū uelle grandiora scribere. Iube ergo totum imperiū custodiri: Ne libri eius uenales habeant: ne forte nouissimus error peior fiat priori. Ait illis prætor: habeatis uos custodam: Ite prohibete Bullata: sicut scitis p̄ uestrā falsam excōmunicationem. Ipsi autem abeuntes emiserūt horribilia mandata sub noīe romanī pōtificis: & prætoris quæ ipsimet adiderūt ad libitum eorum. Quibus usq; in hodiernum diem non obediunt. Videbūt in quē trāsfixe rūt.

DIALOGVS

Karsthans & Kegelhans .

Kegelhans .

Vnde modo Karsthans: aut qua regione locoꝝ
Hactenus ignaris latuisti rectus amicis!
Non modicus certe timor omnes ceperat: aut te
Vt captum hostili: aut alias immania passum,

Karsthans ,

Ni uigil insidias cauisssem: forte baratro
Carceris inclusus gemerē: uel mortuus essem
Causa mihi tantum nocuit suscepta Lutheri.

Kegelhans .

Quapropter Karsthans dic quæso: nã libet istuc
Scitari de te: & quodcunq; est dicito: miror
Tam bona si potuit quicq; tibi causa nocere:

Karsthans .

Hoc ipsum in primis uel nobis obstitit: illa
Quod bona: nec facilis deuictu uisa Sophistis:
Qui uellent emptum precio qd' nequior esset.

Kegelhans .

Credo equidē: nã sunt tales quicunq; Sophistæ
Quos noui: ut causã uētris plus dogmate legis

Defensam cupiāt: Pereat scriptura: quid ad nos
Dum solito (dicunt) moderemur frena popelli:
Plebeloq; grauis sit nostra crumena labore:
Quid quod de uita clamant quaecunq; beata:
De morte aeterna: de purgatorio: & ipsis
De uitiis quicquid seu de uirtute: deceniq;
Præceptis iactant: nihil esse hæc omnia dicunt:
Sed tacite: ut nullus nisi concisus audiat illa:
Quod facile hoc signo prudēs deprēderis uno:
Cum fas esse negant uesci tibi lacte uel ouo:
Carnibus hic ipsi tunc cōmessantur opimis.
In venerem tragice declamant: clunibus ipsi
Nec parcūt: fraudare uetant: fraudare laborāt.
Vim prohibeant aliis: nec tandē inferre uerentē
Infirmis: ipsi pacem perferre grauatī:
Quid dubitas ultra? cū dictis sancta reclamant
Omnia: doctrinæ nec consona uita loquatur:
Ipsi aliud dicūt: aliud sub pectore condunt.

Karsthans.

Hem satis est Kegelhās: ne quis nos audiat illo
De grege: qui scripta nobis a iudice dica
Illius obtorto trahat ad subsellia collo:
Dum licet ignoti tacite redeamus ad agros.

F I N I S.

LVTHERVS PASSVS EST
SVB PAPISTIS: RESVR-
REXIT IN PECTO-
RIBVS CRISTI-
ANIS.

LUTHERVS PASSVS EST

SUB PAPISTIS: RESVR

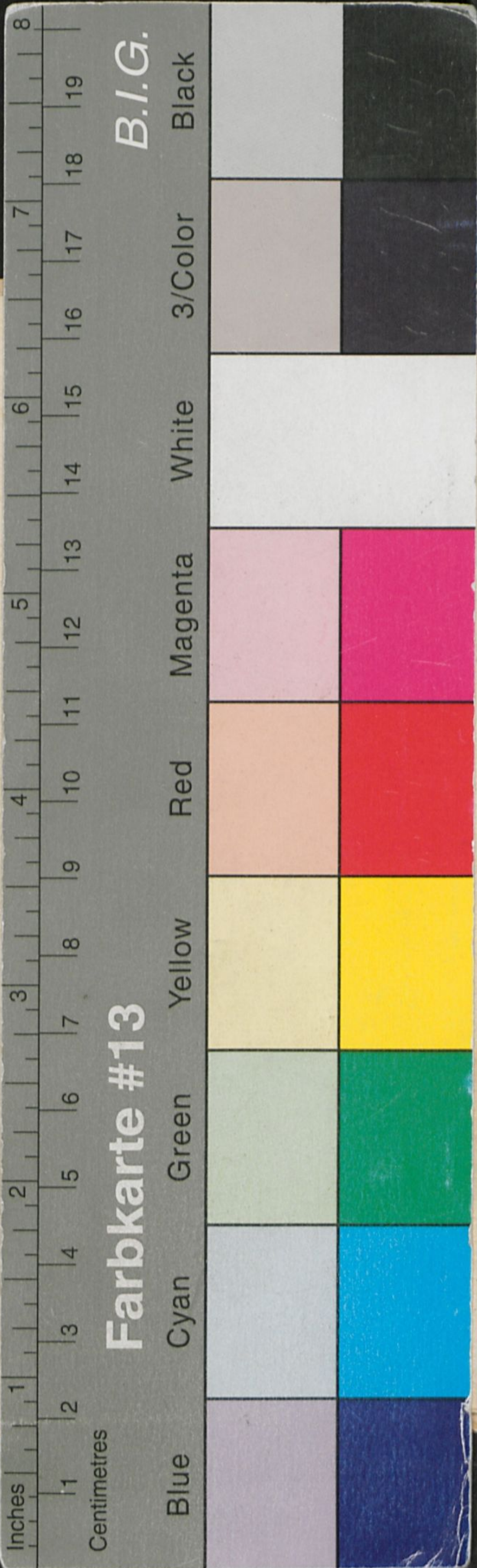
REXIT IN PECTO

RIBVS CRISTI

ANIS

AB: 51 $\frac{17}{K,40}$

(X 197 7399)

PASSIO
DOCTORIS MARTINI
LUTHERI SECVN-
DVM MARCELI
LVM,

DIALOGVS
KARSTHANS ET
KEGELHANS.

Hc 970 (iii)

